

Bijlage 1: overzicht gebruikte evaluaties en overige geraadpleegde bronnen ten behoeve van de beleidsdoorlichting ziektepreventie

Ziektepreventie (algemeen):

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Besluit publieke gezondheid (Besluit pg)
- Preventienota Kiezen voor gezond leven 2007 - 2010, december 2006.
- Landelijke nota gezondheidsbeleid 'Gezondheid dichtbij', september 2011.
- Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2010 (VTV), RIVM (<http://www.vtv2010.nl/>)
- Begroting Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Bevolkingsonderzoeken:

- Factsheet Bevolkingsonderzoek Borstkanker, RIVM, mei 2014.
- Beleidskader Bevolkingsonderzoeken naar Kanker, RIVM, 2014.
- Landelijke evaluatie van bevolkingsonderzoek naar borstkanker in Nederland 1990 - 2011/2012 LETB XIII, Landelijk Evaluatie Team voor bevolkingsonderzoek naar Borstkanker (LETB), april 2014.
- Kosten en kosteneffectiviteit van het Nationaal Programma Bevolkingsonderzoek en het Nationaal Programma Grieppreventie, RIVM-CvB, 2010.
- Kosteneffectiviteit van bevolkingsonderzoek; update van de notitie uit 2010. RIVM, november 2012.
- Evaluatie Subsidieregeling publieke gezondheid. Arjan Mulder Advies in opdracht van RIVM-CvB, 2012.
- Bevolkingsonderzoek naar borstkanker: verwachtingen en ontwikkelingen. Gezondheidsraad, Commissie Bevolkingsonderzoek, januari 2014.
- Evaluatie regierol Centrum voor Bevolkingsonderzoek, Kwink Groep, mei 2013.
- http://www.rivm.nl/Onderwerpen/B/Bevolkingsonderzoek_borstkanker
- <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheid-en-ziekte/ziekten-en-aandoeningen/kanker/borstkanker/>
- OECD (2013), Health at a Glance 2013: OECD Indicators, OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en.
- <http://www.nationaalkompas.nl/gezondheid-en-ziekte/ziekten-en-aandoeningen/kanker/borstkanker/bereik-effecten/>
- A remarkable reduction of breast cancer deaths in screened versus unscreened women: a case-referent study. Paap E, Holland R, den Heeten GJ, van Schoor G, Botterweck AA, Verbeek AL, Broeders MJ. Cancer Causes Control. 2010 Oct;21(10):1569-73. doi: 10.1007/s10552-010-9585-7. Epub 2010 May 30.
- The impact of mammographic screening on breast cancer mortality in Europe: a review of observational studies. Broeders M, Moss S, Nyström L, Njor S, Jonsson H, Paap E, Massat N, Duffy S, Lynge E, Paci E; EUROSCREEN Working Group. J Med Screen. 2012;19 Suppl 1:14-25.
- Factsheet Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker, RIVM, mei 2014.
- Beleidskader Bevolkingsonderzoeken naar Kanker, RIVM, 2014.

- Landelijke Monitoring van het Bevolkingsonderzoek naar Baarmoederhalskanker. Landelijk Evaluatieteam voor het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker (LEBA), Erasmus MC, 2013. wordt verricht door het Erasmus MC (afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg).
- Jaarlijkse monitor iMGZ i.o.v. RIVM: kritische kengetallen over 2011/2012.
- Gezondheidsraad. Screening op baarmoederhalskanker. Den Haag: Gezondheidsraad, 2011; publicatienr. 2011/07.
- Kosteneffectiviteit van bevolkingsonderzoek; update van de notitie uit 2010. RIVM, november 2012.
- Evaluatie Subsidieregeling publieke gezondheid. Arjan Mulder Advies in opdracht van RIVM-CvB, 2012.
- Kosten en kosteneffectiviteit van het Nationaal Programma Bevolkingsonderzoek en het Nationaal Programma Grieppreventie, RIVM-CvB, 2010.
- Effecten van vaccinatie en screening in Nederland. Achtergrondrapportage bij VTV2010 deelrapport 'Effecten van preventie', RIVM, VTV2010.
- Evaluatie regierol Centrum voor Bevolkingsonderzoek, Kwink Groep, mei 2013.
- Uitvoeringskader Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker, RIVM, 2014.
- http://www.rivm.nl/Onderwerpen/B/Bevolkingsonderzoek_baarmoederhalskanker
- Factsheet Bevolkingsonderzoek Darmkanker, RIVM, mei 2014.
- Beleidskader Bevolkingsonderzoeken naar Kanker, RIVM, 2014.
- Gezondheidsraad. Bevolkingsonderzoek naar darmkanker. Den Haag: Gezondheidsraad, 2009; publicatienr. 2009/13.
- Landelijke monitoring van het Bevolkingsonderzoek Darmkanker: resultaten eerste half jaar 2014, oktober 2014, dr. C. Penning et al.
- Kosteneffectiviteit van bevolkingsonderzoek; update van de notitie uit 2010. RIVM, november 2012.
- Uitvoeringskader bevolkingsonderzoek darmkanker. RIVM, 2014.
- http://www.rivm.nl/Onderwerpen/B/bevolkingsonderzoek_darmkanker
- Factsheet Bevolkingsonderzoek Familiaire Hypercholesterolemie (concept), RIVM, augustus 2014.
- Stichting Opsporing Erfelijke Hypercholesterolemie (StOEH), jaarverslag 2013.
- Sjouke B, Kusters DM, Kindt I, e.a. Homozygous autosomal dominant hypercholesterolaemia in the Netherlands: prevalence, genotype-phenotype relationship, and clinical outcome. Eur Heart J 2014, 28 feb Epub DOI: 10.1093.
- Marks D, Wonderling D, Thorogood M, Lambert H, Humphries SE, Neil HA. Cost effectiveness analysis of different approaches of screening for familial hypercholesterolaemia. BMJ. 2002, ;324(7349):1303.
- Oliva J, López-Bastida J, Moreno SG, Mata P, Alonso R. Cost-effectiveness analysis of a genetic screening program in the close relatives of Spanish patients with familial hypercholesterolemia . Rev Esp Cardiol. 2009 62(1):57.
- Evaluatie Subsidieregeling publieke gezondheid. Arjan Mulder Advies in opdracht van RIVM-CvB, 2012.

- Kosten en kosteneffectiviteit van het Nationaal Programma Bevolkingsonderzoek en het Nationaal Programma Grieppreventie, RIVM-CvB, 2010.
- Factsheet neonatale hielprikscreening, RIVM, mei 2014.
- <http://www.rivm.nl/Onderwerpen/H/Hielprik>
- TNO, Evaluatie van de neonatale hielprikscreening bij kinderen geboren in 2009, februari 2011.
- Zorgbalans 2014. De prestaties van de Nederlandse gezondheidszorg, RIVM, 2014.
- TNO. Monitor en evaluatie van de neonatale hielprikscreening bij kinderen geboren in 2002-2011. Leiden: TNO, 2004-2013.
- Kosten en kosteneffectiviteit van het Nationaal Programma Bevolkingsonderzoek en het Nationaal Programma Grieppreventie, RIVM-CvB, 2010.
- Kosteneffectiviteit van de jeugdgezondheidszorg. Verdonck Klooster & Associates, Paul Dam, maart 2012. In opdracht van ActiZ.
- Gezond opgroeien, Verkenning jeugdgezondheid. RIVM, NCJ, 2014.
- Gezondheidsraad. Neonatale screening. Den Haag: Gezondheidsraad, 2005;
- Effecten van vaccinatie en screening in Nederland. Achtergrondrapportage bij VTV2010 deelrapport 'Effecten van preventie', RIVM, VTV2010.
- Newborn screening programmes in Europe; arguments and efforts regarding harmonization. Part 1 - From blood spot to screening result , Loeber J. Gerard ,Peter Burgard, Martina C. Cornel, Tessel Rigter, Stephanie S. Weinreich, Kathrin Rupp, Georg F. Hoffmann, Luciano Vittozzi, May 2012.
- Monitor en evaluatie van de neonatale hielprikscreening bij kinderen geboren in 2012, TNO-rapport, TNO/CH maart 2014.

Infectieziektebestrijding:

- Audit of the Dutch Wildlife Health Centre. Canadian Cooperative Wildlife Healthcentre, 2013.
- Salmonella in gerookte zalm, oktober 2012. Onderzoeksraad voor de Veiligheid, Den Haag, 2013.
- Evaluatie Aanpak nieuwe influenza A (Mexicaanse griep). Berenschot, 2011.
- GHOR-bureaus tijdens Mexicaanse griep onvoldoende zichtbaar voor de zorgpartners. Inspectie voor de Gezondheidszorg, 2011.
- Van verwerping tot verheffing. Q-koortsbeleid in Nederland 2005-2010. Evaluatiecommissie Q-koorts, 2010.
- Beleidsevaluatie Centrum Infectieziektebestrijding. Boer&Croon, Amsterdam, 2009.
- Monitors
- State of infectious diseases in the Netherlands, 2013. RIVM, Bilthoven, 2014. (Ook beschikbaar van eerdere jaren)
- Sexually transmitted infections, including HIV, in the Netherlands in 2013
- Staat van zoonosen 2013
- Jaarverslagen DWHC (2008-2013)
- Jaarbeelden Centrum Infectieziektebestrijding

- Het individuele, collectieve en publieke belang van vaccinatie Gezondheidsraad, Den Haag, 2013.
- De toekomst van het Rijksvaccinatieprogramma: naar een programma voor alle leeftijden. Gezondheidsraad, Den Haag, 2007.
- Beleidsevaluatie Centrum Infectieziektenbestrijding. Boer & Croon, 2009.
- The national immunisation programme in the Netherlands. Surveillance and developments in 2013-2014. RIVM, Bilthoven, 2014.
- Vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma Nederland. Verslagjaar 2014.
- Terugblik RVP 2013. RIVM, Bilthoven, 2014.
- Grip op Griep. Gezondheidsraad, Den Haag, 2014.
- Griepvaccinatie: herziening van de indicatiestelling. Gezondheidsraad, Den Haag, 2007.
- Evaluatie regierol Centrum voor Bevolkingsonderzoek. Kwink groep, 2013.
- Evaluatie subsidieregeling publieke gezondheid. Arjan Mulder Advies, 2012.
- Monitoring Vaccinatiegraad Nationaal Programma Grieppreventie 2013. IQ Healthcare, Nijmegen, 2014.
- Seasonal influenza vaccination in EU/EEA, influenza season 2010-11. Venice II consortium, 2012.
- Kosteneffectiviteit van bevolkingsonderzoek; Update van de notitie uit 2010. RIVM, 2012.
- Kosten en kosteneffectiviteit van het Nationaal Programma Bevolkingsonderzoek en het Nationaal Programma Grieppreventie. RIVM, 2010.
- De lasten van de lusten. Evaluatie Subsidieregeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg 2012. AEF, 2013.
- Spreekuren seksuele gezondheid verantwoord uitgevoerd door de GGD, maar op onderdelen is verbetering nodig. Inspectie voor de Gezondheidszorg, 2012.
- Interim evaluatie Regeling aanvullende seksuele hulpverlening. RIVM/CIb, 2010.
- Evaluatie Regeling Aanvullende Curatieve Soa-bestrijding. RIVM/CIb, 2008.
- Sexually transmitted infections, including HIV, in the Netherlands. RIVM, Bilthoven, 2014.
- Deze monitoring is vooral gebaseerd op informatie van de Centra Seksuele Gezondheid over het aantal consulten en bevindingen.
- Seks onder je 25e. Soa Aids Nederland/Rutgers WPF, 2012.
- De meting in 2012 was een tweede meting, de eerste meting vond plaats in 2005.
- Nationaal Soa hiv plan 2012 - 2016. Bestendigen en versterken. RIVM, 2011.
- Evaluatie en wijzigingen regeling aanvullende seksuele gezondheidszorg. 13 mei 2014.
- Seksuele gezondheid. 27 november 2009.

Jeugdgezondheidszorg:

- Lokale en Nationale Monitor Jeugdgezondheid (samen met GGD'en en Actiz). Zie: <https://www.volksgezondheidenzorg.info/>

- Eindrapport Borging van de publieke gezondheid en de positie van de GGD, Andersson, Elffers, Felix, december 2013.
- Giesbers H (RIVM). Integrale Jeugdgezondheidszorg 2013. In: Volksgezondheid Toekomst Verkenning, Nationale Atlas Volksgezondheid. Bilthoven: RIVM, <<http://www.zorgatlas.nl>> Zorgatlas\Preventie\Organisatie en beleid, 23 september 2013.
- <https://www.ncj.nl/programmaliijn-kennis/richtlijnen/jgzrichtlijnenwebsite>
- Basisset indicatoren voor de publieke gezondheidszorg 2010, IGZ, oktober 2010.
- Successen van preventie. Johan Mackenbach et al, 2011.
- Kosteneffectiviteit van de jeugdgezondheidszorg. Verdonck Klooster & Associates, Paul Dam, maart 2012. In opdracht van ActiZ.
- Investeren in opvoeden en opgroeien loont!. Kosteneffectiviteit van de preventie van pedagogische, psychosociale en psychosomatische problematiek door de jeugdgezondheidszorg. Verdonck Klooster & Associates, Paul Dam en Bert Prinsen (de Opvoedzaak), juli 2013. In opdracht van ActiZ en GGD Nederland.
- Wat is de kosteneffectiviteit van preventie? In: Volksgezondheid Toekomst Verkenning, Nationaal Kompas Volksgezondheid, Hamberg-van Reenen HH (RIVM), Meijer S (RIVM).
- Effecten van preventie. Deelrapport van de VTV 2010, Van gezond naar beter. RIVM, 2010.
- Van gezond naar beter. Kernrapport van de Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2010, RIVM, 2010.
- Gezond opgroeien, Verkenning jeugdgezondheid. RIVM, NCJ, 2014.
- Een stevig fundament. Evaluatie van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg, Commissie evaluatie basistakenpakket JGZ, februari 2013.
- Brief Stas VWS 123736-105142-PG d.d. 25-06-2013 Standpunt advies basispakket Jeugdgezondheidszorg.
- De jeugdgezondheidszorg beter in positie, IGZ, november 2014.
- Jaarverslag Stichting NCJ 2013, april 2014
- Evaluatie JGZ 2006. TNO Kwaliteit van leven, Van Naem & Partners, november 2006.
- Kosteneffectiviteit van de jeugdgezondheidszorg. Verdonck Klooster & Associates, Paul Dam (i.o.v. Actiz), maart 2012.
- Een beknopte evaluatie van het Basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg. TNO, NCJ, NJi, november 2012.
- Een stevig fundament. Evaluatie van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg. Commissie evaluatie basistakenpakket JGZ, februari 2013.
- Gezond opgroeien. Verkenning jeugdgezondheid. RIVM, NCJ, 2014.
- Jaarverslag Stichting NCJ 2013, april 2014